



ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 7.12.2011  
SEC(2011) 1476 окончателен

**РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА**

**ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО**

*придружаваща*

**РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА**

**за създаване на Инструмент за партньорство за сътрудничество с трети държави**

{COM(2011) 843 окончателен}

{SEC(2011) 1475 окончателен}

## 1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРОБЛЕМА

Основното предизвикателство, на което обръща внимание предлаганият Инструмент за партньорство, е следствие от глобализацията: структурата на световната икономика се променя, силите също, просперитетът се разпространява; международният дневен ред се определя във все по-голяма степен от нови играчи. Г-20 е символ на тази промяна: разбирането, че един нов световен ред бавно заменя предишната структура на силите, до голяма степен се основава на реалността, макар и темпът на промяната понякога да е преувеличен.

По-специално:

\*Появата на нови сили, като Индия и Китай или Южна Африка и Бразилия промени световния ред, тъй като тези държави играят все по-важна роля в международната икономика и търговия, в международните форуми (ООН, Г-20) и в посрещането на предизвикателствата в световен план. Макар и развитието и намаляването на бедността да остават ключови проблеми, тези страни постепенно загърбват статута на развиващи се държави.

\*ЕС установи широкообхватни обвързващи споразумения с ключови партньори и държави с бързо развиващи се икономики с цел разрешаване на двустранни въпроси и световни проблеми. Изпълнението на тези споразумения налага съществуването на инструментариум, на специален финансов инструмент, така че ЕС да разполага със средство за ефективна защита на своите интереси в цял свят и за справяне със световните проблеми при възникване на такава необходимост.

\*Действащият Инструмент за сътрудничество с индустриализирани страни (ИИС) има ограничен географски обхват; той обхваща едва 17 страни и територии с висок доход, докато Инструментът за сътрудничество за развитие (ИСР) обхваща държави, като Индия, Китай, Южна Африка и Бразилия, но само за разходи за официална помощ за развитие.

\*Отношенията и икономическите връзки между ЕС и Русия се развиха значително, което подчерта значението на Русия като стратегически партньор далеч извън рамките на сътрудничеството за развитие. Необходимостта от финансова помощ намаля. Русия се стреми към отношения между равни и самата тя стана донор. Предлаганият Инструмент за партньорство ще се превърне в основен инструмент за сътрудничество с Русия.

## 2. АНАЛИЗ НА СУБСИДИАРНОСТТА

ЕС е сключил множество международни споразумения със партньорски държави от цял свят, каквито отделните държави-членки нямат, което осигурява на всички тях влияние в практически всички сфери на международните отношения. При наличието на 27 държави-членки, които действат в рамките на общи политики и стратегии, ЕС разполага с критичната маса да реагира на световните предизвикателства. ЕС е също така в уникално положение да насърчава европейските норми и стандарти и да ги превръща в световни стандарти чрез международното сътрудничество.

### 3. ЦЕЛ НА ИНИЦИАТИВАТА НА ЕС

Понастоящем ЕС не притежава инструмент, който да му позволява да си сътрудничи с новите бързо растящи и наложили се сили по въпроси, отнасящи се до поддържането на основни интереси на ЕС, както и по общи предизвикателства в световен план (напр. изменението на климата).

За момента такова сътрудничество е възможно по Инструмента за сътрудничество с индустриализирани страни (ИИС), който обаче е ограничен до 17 високо индустриализирани държави или държави с висок доход (например Съединените щати, Япония, Корея, държавите от Персийския залив).

Сътрудничеството със страни като Китай, Индия и Бразилия попада в обхвата на Инструмента за сътрудничество за развитие (ИСР), което означава, че това сътрудничество е ограничено до действия, пряко свързани с намаляването/изкореняването на бедността в държавите получатели.

Предлаганият Инструмент за партньорство има за цел да преодолее това ограничение на способността на ЕС да се ангажира в международен план по възможно най-ефективен начин. Той ще запълни описаната по-горе празнина и ще ни даде възможност по-специално да изпълняваме съвместно с новите сили програми, излизаци извън рамките на сътрудничеството за развитие, както и при необходимост да защитаваме основния дневен ред на ЕС в международен план пред другите партньорски държави.

Той ще преследва следните конкретни цели:

- а) изпълнение на международното измерение на стратегията „Европа 2020“ посредством подпомагане на стратегиите за партньорство на ЕС за двустранно, регионално и междурегионално сътрудничество, насърчаване на диалога относно политиките и разработване на колективни подходи и ответни мерки срещу предизвикателствата в световен план;
- б) подобряване на достъпа до пазара и развитие на търговията, инвестициите и икономическите възможности за европейските предприятия, по-специално МСП, посредством икономическо партньорство и стопанско и регулаторно сътрудничество;
- в) подобряване на общото разбиране и видимост на Съюза и неговата роля на световната сцена посредством публична дипломация, образователно/университетско сътрудничество и дейности по осведомяване с оглед на защитата на ценностите и интересите на Съюза.

### 4. ВАРИАНТИ НА ПОЛИТИКАТА

По принцип съществуват четири варианта на политиката: прекратяване на ИИС, запазване на настоящото положение, промяна на ИСР, така че да се даде възможност за извършване на разходи, които не представляват официална помощ за развитие, или въвеждане на нов инструмент въз основа на ИИС/ИИС+.

След внимателна оценка нито прекратяването на ИИС, нито запазването на настоящото положение не беше сметено за политически жизнеспособно решение. Ограничаването ни изключително до разходите, свързани с намаляване на бедността, или запазването на акцента само върху сътрудничеството с бързо растящите икономики ще ограничи изкуствено дипломатическия дневен ред на ЕС и ще доведе до пренебрегване на основни интереси на ЕС.

Вариантът за промяна на Инструмента за сътрудничество за развитие, така че да се даде възможност за извършване на разходи, които не са свързани с официалната помощ за развитие, би имал предимството на географската последователност (по един инструмент на държава), но трудностите с управлението на инструмент с две твърде различни цели се считат за сериозна пречка.

## 5. ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

### ИКОНОМИЧЕСКО ВЪЗДЕЙСТВИЕ:

Прилагането на нов Инструмент за партньорство ще предостави на ЕС още една възможност да насърчава своите предприятия (по-специално МСП) и продукти. Той ще създаде финансова възможност за подкрепа на предприятията от ЕС в трети държави, предоставяне на стимули за конкурентоспособност и иновации на ЕС по начин, който следва да остане допълващ спрямо дейностите, финансирани по Програмата за конкурентоспособност и МСП, както и по „Хоризонт 2020“ (научни изследвания и иновации), да подкрепя международната търговия и инвестиции на ЕС, които от своя страна биха могли да доведат до улесняване на чуждестранните инвестиции в ЕС. Вниманието може да се насочи към множество области на сътрудничество, включително изменение на климата, околна среда, сближаване на техническата регламентация и на стандартизацията, корпоративна социална отговорност, права на интелектуална собственост, защита на личните данни, най-добри практики в икономическата, търговската и финансовата сфера. По този начин би могла да се засили икономическата сигурност на ЕС и да бъдат създадени нови работни места, което в крайна сметка ще допринесе за икономическия растеж. Новият инструмент може да насърчи добре развити форми на икономическо сътрудничество между ЕС и партньорските държави. Във връзка с това той ще позволи на ЕС да гарантира надлежното отчитане на въпросите, свързани с околната среда, устойчивата енергия, социалните, трудови и други ценности в планирането и изпълнението на политиките и програмите.

### СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ:

Чрез хармонизиране на финансовите инструменти на ЕС и на държавите-членки на ЕС, както и чрез подпомагане на съвместните дейности с други двустранни и многостранни донори, новият инструмент може да окаже значително въздействие върху социалната структура на държавите с бързо растящи икономики. Той би могъл да предостави подкрепа за реформите на социалните системи, националните политики по заетостта, националните политики за обучение и за развитие на уменията, програмите за образование и научни изследвания и за укрепването на националните „спасителни мрежи“. Неговият принос за създаване на допълнителни екологосъобразни работни места, увеличаване на доходите на глава от населението и ефективни стратегии за социално сближаване и намаляване на бедността на национално равнище ще бъде от

значение. В тази връзка той ще допринесе за успешното изпълнение на международния социален дневен ред, насърчаван от Международната организация на труда на ООН и Г-8/Г-20.

#### ЕКОЛОГИЧНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ:

Партньорствата на ЕС чрез новия инструмент ще имат за цел да насърчат и подпомагат растежа и дългосрочната устойчивост на околната среда. Във връзка с това се очаква новият инструмент да играе ключова роля в предоставянето на подкрепа за свързаните с околната среда и изменението на климата дейности и диалог относно политиките както в ЕС, така и в партньорските държави. Инструментът би могъл да подкрепи икономически модел с ниски въглеродни емисии чрез предоставяне на стимули на европейския частния сектор. Като се използват успешните резултати от Шестнадесетата конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата в Канкун (COP-16), инструментът може да се използва, за да помогне на предприятията от ЕС да разработят ефективни политики при ниски разходи за постигане на екологосъобразни цели в партньорските държави. Инструментът ще помогне и на икономиките на партньорските държави да извлекат максималните ползи за околната среда и енергийната ефективност от иновациите. Инструментът може да даде възможност за сътрудничество, насочено към по-добро разбиране на икономическата и социална стойност на загубата на биологично разнообразие и влошаването на състоянието на екосистемите в държави от световно значение.

#### **6. СРАВНЕНИЕ НА ВАРИАНТИТЕ**

По метода на елиминирането беше преценено, че разширяването на приложното поле на Инструмента за сътрудничество за развитие, така че то да обхваща дейности, които не са свързани с развитието, създава риск от напрежение между различните цели и би могло да доведе до значителни забавяния по отношение на вземането на решения и изпълнението. Предпочитанията бяха насочени към създаването на нов глобален инструмент, съсредоточен върху защитата на основните интереси на ЕС и върху посрещането на предизвикателствата в световен план с ясно определен обхват на дейностите. Ето защо препоръката е да бъде предложен нов инструмент, като се използва за основа ИИС/ИИС+.

#### **7. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА**

Бюджет: 1,0 млрд. EUR за периода 2014–2020 г. (което се равнява на 1/70, или приблизително 1,4% от общия пакет, предвиден за разходите по функцията за външните отношения).

Инструментът за партньорство е упълномощаващ регламент, чрез който се установяват най-важните елементи и основата за интервенцията на ЕС. Конкретните действия се определят чрез годишни програми за действие, в които подробно се посочват дейностите, които следва да бъдат извършени от ЕС, включително оперативните цели и очакваните резултати. Тогава се определят оперативните показатели, като се отчитат характерните особености на въпросната дейност.

Напредъкът към трите конкретни цели (вж. по-горе т. 3) ще бъде наблюдаван чрез следните основни показатели за въздействието:

- (1) Влияние на политиките на ЕС върху формулирането на политиките в ключовите партньорски държави , обхванати от този инструмент.
- (2) Дял на ЕС в световната търговия, както и в търговията с държавите, към които са насочени дейностите по този инструмент.
- (3) Възприемане на ЕС в ключовите партньорски държави , обхванати от този инструмент.

Типични показатели за оценяване на въздействието на дейностите по Инструмента за партньорство ще бъдат броят на участващите предприятия, равнището, съответствието и сложността на поддържащите дейности, степента на сътрудничество в рамките на мрежата на европейските предприятия и разделението на труда, удовлетвореността на предприемачите ползватели и постигането на икономическите цели, т.е. измеримото въздействие върху създаването на работни места, оборота, преките чуждестранни инвестиции на предприятията от ЕС и общия износ на ЕС за целевите пазари. Показателите за оценяване на въздействието на тези дейности – в качествено и количествено отношение — ще бъдат свързани с тенденциите в обмена на знания, броя на случаите на реципрочен университетски обмен, броя на участниците в програмите, стипендиите и съвместните изследователски и университетски проекти. Резултатите ще бъдат оценявани също така чрез честотата и качеството на медийното отразяване, местното търсене на спонсорирани от ЕС дейности, процента на участие в събития на ЕС.